

Industrijska podpora medicinskemu izobraževanju

(Industry-Support of Medical Education) JAMA. 2008;300(9):1071–1073

Arnold S. Relman, MD

ALI NAJ ZDRAVSTVENE USTANOVE (MEDICINSKE fakultete in učne bolnišnice) ter njihovo osebje za svoje izobraževalne programe sprejemajo podporo industrije? Ta večna debata je postala še bolj vroča v zadnjih letih, posebej v zvezi s stalnim podiplomskim izobraževanjem (SPI). Polovico proračuna SPI, ki v ZDA znaša 3 milijone USD, pokriva industrija.¹ Trenutno gre v ZDA večina finančne podpore preko družb za medicinsko izobraževanje in komunikacijo, ki delujejo kot posredniki farmacevtskih družb. Še veliko več denarja pa farmacevtske družbe porabijo za osebna darila, usluge in plačila zdravnikom, ki delajo v izobraževalnih ustanovah.²

Odbor za dodeljevanje pooblastil za SPI (*Accreditation Council on Continuing Medical Education*), ki daje zdravstvenim ustanovam ter družbam za medicinsko izobraževanje in komunikacijo pooblastila za izvajanje SPI, je oznanil neobvezne smernice za programe, ki jih izvajajo, da bi s tem pripomogli h kvaliteti in neodvisnosti teh programov.³ Kljub temu je bilo zaradi večinske finančne podpore industrije v javnih medijih in v okviru stroke veliko razprav^{4,5} o vplivu industrije na medicinsko izobraževanje in posledično na delo zdravstvenih delavcev. Farmacevtske družbe morajo za svoj obstoj in rast prodajati zdravila, zato je težko verjeti, da izobraževalni programi, ki jih finančno podpirajo, ne nagovarjajo zdravnikov k uporabi teh zdravil. Ti pomisleki so bili najbrž povod dvema nedavno objavljenima stališčema o industrijski podpori medicinskemu izobraževanju, enemu Ameriškega medicinskega združenja (*American Medical Association* - AMA) in drugemu Združenja ameriških medicinskih šol (*Association of American Medical Colleges* (AAMC)).

Prvo stališče je na letnem srečanju predstavnikov junija 2008 predstavil Odbor za etične in pravne zadeve AMA. Poročali so, da »dvomi zaradi industrijske podpore strokov-

nemu izobraževanju ogrožajo integriteto medicinskega izobraževanja«. Hkrati so menili, da posamezni zdravniki in zdravstvene ustanove ne bi smeli sprejemati finančne podpore za svoje izobraževanje od industrije. Odbor je podal priporočila, da medicinske fakultete in učne bolnišnice »kar najbolj omejijo industrijsko oglaševanje in promocijske aktivnosti v svojih kampusih«, ter da »si mora stroka pridobiti bolj nekomercialno sponzorstvo za strokovna izobraževanja«. Drugih možnih virov finančne podpore niso navedli, opozorili so le, da je »izobraževanje zdravnikov v javno dobro, zato bremena tega izobraževanja ne bi smela nositi stroka sama«.⁶

O tem provokativnem stališču je tekla živahna razprava še pred priporočili komiteja k amandmajem k ustavi in ustreznim zakonodaji. Pripombe so bile v glavnem kritične, proti so bili večinoma tisti, ki se bojijo, da bodo izgubili svojo finančno podporo. Komite se je odločil, da stališča v takratni obliki ne bo sprejel, ampak naj bi ga Odbor za etične in pravne zadeve ponovno presodil. Predstavniki so se s tem strinjali.

Drugo stališče o tej zadevi so predstavili predstavniki AAMC, organizacije, ki predstavlja vse uradno priznane medicinske fakultete, skoraj 400 učnih bolnišnic in zdravstvenih sistemov ter 94 akademskih in znanstvenih združenj. Za razliko od stališča Odbora za etične in pravne zadeve Ameriškega medicinskega združenja je bilo to stališče⁷ soglasno sprejeto na izvršnem odboru AAMC 19. junija 2008.

V nasprotju z Odborom za etične in pravne zadeve AMA predstavniki AAMC niso zavračali industrijske podpore medicinskemu izobraževanju, ampak so menili, da bi morala biti ta podpora pod nadzorom posebnega odbora za SPI v vsaki ustanovi in preko tega odbora bi morali podporo tudi prejeti. Odločno so bili proti sodelovanju medicinskih profesorjev pri industrijsko sponzoriranih razpravah. Prav tako kot Odbor za etične in pravne zadeve AMA so bili predstavniki AAMC proti trženju industrijskih predstavnikov v učnih ustanovah. Predlagali so, da zdravstveni centri prepovejo zdravnikom, profesorjem, študentom in pripravnikom vsakršno prejemanje daril od industrijskih predstavnikov tako na terenu kot v ustanovah. Ustanove naj tudi ne bi prejema-

Iz: Department of Medicine, Brigham and Women's Hospital, Boston, Massachusetts.

Avtorjev naslov: Arnold S. Relman, MD, Channing Laboratory, 181 Longwood Ave, Fifth Floor, Room 571, Boston, MA 02115 (arelman@rics. bwh.harvard.edu)